

Rejtélyes köznapok

Martyn

■ Egyike volt azoknak a reggeleknek, amikor nem várok semmit, azt se, hogy valami az eszembe jut. Nincs rá szükségem, kiüresedtem, és semmi bajom velem. Ülök az irodámban, megszokásból, férfi is alig, nyomozó biztos nem, még anyám fia se vagyok ilyenkor, szűzi béke a fejemben. Azt se mondhatom, hogy tunya vagyok. Nem vagyok semmilyen. Talán csak annyi az egész, hogy levegőhöz jutottam. Az irodába sem azért hozott a lábam, hogy csináljak valamit, vagy ügyfelekre várjak; nem is tudom, mi lenne, ha valaki bekopogtatna, vagy felcsöngetne. Kirándulok, hagyjanak békén. Nem vagyok szomjas, nem vagyok éhes, szinte jólesően vagyok tehetetlen, mert nincsen tennivalóm, és igényem sincs rá. Vannak ritka alkalmak, hogy rám jön az ilyen állapot. Többnyire azután, hogy befejeztem valami csőracsavaros és megerősítő ügyet, akár izgalmas volt, akár unalmas, mint a legtöbb. Nem rosszak az ilyen reggelek, sőt megtanultam becsülni őket: két munka közt egy kicsit olyan, mint két nő között, az egyiknek vége, a másik még sehol. Ha nagyon körülnéznék, biztosan lenne, de a fene akar körülnézni, örülök, hogy éppen szabad vagyok. Lehet, hogy ez az éveim számának nagylelkű ajándéka. Nem emlékszem, milyen volt huszoneves koromban. Az élet, a nagy nevelő, most éppen így nevel.

Egészen addig örülök, amíg nem kezd zavarni az egyedüllét. Beletelik olykor egy hét is, olykor csak egy óra, de ha csak egy óra, ha éppen elváltam valakitől, és ahogyan gyakran érzem, örökre, megesisik, hogy rögtön belém dő a hiány, és más nő után kell nézennem. Ilyen alkalmakkor dühös is vagyok magamra, amikor észreveszem, valaki feltűnt a láthatáron belül, és vonzó, hiszen máris vége a békének, jó lett volna egy kis nyaralás. Szeretem a munkám, tényleg szeretem, ahogyan a nőket is, de olykor nagyon kell a kötetlenség, amit viszont többnyire nem bírok ki sokáig. Ezen a reggelen, ahogyan kezdődött, jól bírtam.

Az üres hamutartót pásztázom az íróasztalom túlsó oldalán, ahová a betévedt megbízókat ültetem. Amikor egyedül vagyok, észre se veszem, hogy ott fekszik, már régen nem bagózkok, de most valamiért leköt üvegének átlátszó igénytelensége. Várakozik, hogy valaki megetesse hamuval és csikkel, én pedig emlékeimtől megpuhított szívvel, nem sivár udvariasságból elviselem, ha valaki füstölög, miközben elmondja, miért jött. Az viszont ingerel, ha egyikről a másikra gyűjt. Mintha azért jött volna hozzám, hogy bagózhasson, mintha orrom alá akarná dörgölni, hogy neki az mindennél fontosabb. Tűnjön innen, füstölög ilyenkor megsértett hiúságom, de csak ritkán fogy el a türelmem, és adom a tudtára a pasasnak, hogy a hamutartó ezen az íróasztalon nem használati, hanem emléktárgy, arra emlékeztet, milyen jó és szép töltem, hogy már nem büdösítem a szobát olyan magafeledten, mint ahogyan egykor tettem. Ha nem érti meg nagybecsű célzásomat, felkérem, vegye a nyúlcipőt, és hagyjon magamra. De tényleg. Nem azért születtem, hogy minden seggel érintkezni kelljen, és nem is megy olyan rosszul nekem, hogy rá lennék szorulva minden modortalan jöttmentre.

Szóval válogatók vagyok.

Azt szeretem egyébként, ha ők jönnek, nem én megyek. Legalább látják az irodám, én meg azt, amit ők látnak. Tudom, ez foglalkozási ártalom. Nem szeretek úgy belépni egy házba vagy lakásba, mint a villany- vagy a vízvezeték-szerelő. Itt tudom, hol vagyok. Amúgy is ők akarnak valamit, jöjjenek el érte. Megfizetnek a munkáért, de érezzék magukat egy kicsit függő helyzetben is. Én nem a konyhai lefolyó alatt matatok, mint a vízvezeték-szerelő, hát vegyék tudomásul, egyféle szellemi ember vagyok, nem pusztá szimat. Pénzért dolgozom, de értéket adok érte, olyat, amilyent mástól nem kapnának ezen a vidéken, erről meg vagyok győződve, és tudom, már mások is. Nekem gyónni kell, de nem vagyok pap, és be kell engedni a léleklabirintusba, bár nem vagyok pszichiáter, a cél mindig kint található, egy gyakran nagyon rendetlen területen, házak vagy fák között.

Amikor rendőrnymozó voltam, minden máshogyan volt. Felettes bízott meg, nem ügyfél, beosztott voltam, nem válogathattam, aki jött, nem hozzám jött, hanem a rendőrségre. Valószínűleg eszébe se jutott, hogy jó vagyok-e vagy fuser. A rendőrségre jött, attól várta a megoldást, nem tőlem. Én viszont mindig is magánnyomozó akartam lenni, a nyomozás izgatott, és azokat a történeteket szerettem, amelyekben a nyomozó a maga embere, legfeljebb segít a rendőrségnek, ha kéri, no és ha úgy akarja. Tudta ezt nálunk bent mindenki rólam, volt, aki rosszallta, azt mondta, kapitalista regényeken nőttem fel, az a bajom. Egy túró, mondtam olyankor. Ha nagyon fölöttem volt, finomabbra fogtam persze, azt mondtam: „Tévedés, ezredes elvtárs.” Nem volt túl nagy bajom a szocializmussal, csak azt gondoltam, ez, ami van, még szükségállapot, ránk van kényszerítve, az igaziban, ahogyan azt Marx gondolta, és ahogy a szemináriumokon tanították, az egyén szabadon fejtheti ki a képességeit, és én arra vágytam. Amúgy is az volt a véleményem, ma is az, hogy a bűnözés: bűnözés, akárhol; egyén csinálja, a felderítéséhez is egyén kell, nem szövegekönyv és központi bizottság. Mindig az bökdösött, hogy csak a magam ura legyek, úgy nyomozzak, ahogy én tartom jónak, oda menjek, ahova az én orrom visz, és addig loholjak a nyomom vagy a nyom után, amíg én magam látom a hasznát és szükségét. Nem volt bajom a szocializmussal, annak volt baja magával, de nagyon jólesett, amikor kilehelte a lelkét: egyből kiléptem a rendőrségtől, és lehettem, ami mindig is lenni akartam, magándetektív. Nem volt persze fizetésem. Az a biztonság jó volt a rendőrségnél, hamar rájöttem, milyen jó. Kezdetben gyakran szorította a gyomrom, hogy mit teszek bele, és miből lesz kifizetni a számlákat, a labbért, de aztán beleszoktam. Egyre ritkábban fordult elő, hogy nehéz volt. Végül már szinte soha. Öt éve múlt, hogy a magam ura lettem, már amennyire az lehetséges. Az én szakmámban nem sokra megy az ember a frázisokkal.

Szóval ülök az íróasztalnál, hátradőlve a székben, ahogy szoktam, biztos úgy, és azon merengek, hogy nem merengek semmin, még azt se mondhatnám, hogy élvezkedem. Élek, pillanatnyilag minden sallang és kötelesség nélkül. Lazán bambulok bele a világba, lebegek. Ha nem kószálnának bennem gondolatok, azt hihetném, az őstengerben, anyám méhében ringatózom. És akkor felriaszt a telefon.

„Martyn Istvánt keresem.”

„Megtalálta”, nyugtatom meg.

„A magándetektív?”

„Igen, a magándetektív”, ez a szó még mindig feldob.

„A nevem Őry, Őry Mihály. Szeretném igénybe venni a szolgálatait.”

„Eddig még semmi sem akadályozza.”

„Maga mindig úgy beszél, mintha a vállát rándítaná?”

„Nem, biztos nem. Irtózom az egyféleségtől.”

„Nem is vállrándítás: pökhendiség.”

„Kedves uram, ön keresett fel engem, ha nem tetszik a hangom, tegye le nyugodtan a telefont, nem sértődök meg.”

„Bocsánat, Martyn úr, csak szokatlan. Mikor találkozhatnánk?”

„Milyen ügyről lenne szó? Hozzávetőlegesen.”

Rövid szünet. Ismerem. A türelem nemcsak rózsát teremt, választ is.

„Kényes. És sürgős lenne.”

„Feleség? Barátnő? Vagy más természetű?

„Nem lehetne ezt személyesen? Egyébként: nem vagyok más természetű.”

El kellett mosolyodnom, amitől végképp kitisztult a fejem.

„Bocsánat, félreértett. Én más természetű *ügyre* gondoltam.”

„Értem. Feleség. De nem egyszerű ügy. És sürgős, mint mondtam.”

Megint egy férj, akit megcsal a felesége, gondoltam, vagy csak gyanakszik. Unalmas és olcsó ügy. Amióta megnyitottam az irodát, tízből nyolc ilyen munka volt. Férjre gyanakszik a feleség, feleségre a férj. A párosodás bajjal jár, pedig többnyire egészen más a cél. Tízből nyolc viszont meggyőző érv. A számok beszédesek tudnak lenni, az én fülemben pedig azt duruzsolják: „Ne válogass!” És én engedelmeskedem bölcsességüknek. Ettől az ügytől se vártam sokat, szabvány, szokvány, némi lótás-futás, egy kevés pénz. Ezúttal azonban tévedtem, méghozzá nagyot.

Meg kellett volna várakoztatnom, ne érezze, hogy kapva kapok a munkán, de megismételte, hogy sürgős, a hangjából pedig valami érződött, ami nem a féltékenység dühének vagy az aggodás szorongásának tűnt.

„Ha annyira sürgős”, mondtam, „kivételt teszek. Jöjjön ma délután, háromra.”

Amikor belépett az irodámba, láttam, csalódott. Figyelni szoktam, hova néz az új megbízó: rám, az iroda berendezésére vagy mind a kettőre: engem mér-e fel vagy a helyzetet. Megtapasztaltam, hogy akik a helyzetet mérik fel, a helyzet és benne engem, többnyire vagy kíváncsiak, vagy bizonytalanok. Kevesen jönnek be céltudatosan, lépnek egyből az íróasztal elé, mutatkoznak be, és ülnek le velem szembe a mindig ott várakozó székbe. Őry csalódott volt. Megszoktam ezt is. Az irodám jó helyen van, az Andrásy úton, de eléggé sivár. A falakon semmi festmény, az íróasztal vastkos, de öreg, kevés holmi van rajta, előtte tonelli karosszék, az se mai gyerek. Az egyik fal mellett fém iratszekrény, rajta néhány könyv. Többnyire úton vagyok, az irodám nem arra szolgál, hogy éljek benne. Ha van munkám, alig nézek be. Valahol olvastam, hogy Babilóniában, amikor valaki úton volt, otthon kis szobrocskát hagyott magáról, hogy az imádkozzon helyette; én üzenetrögzítőt hagyok az irodámban, a hangommal, és az nem imádkozik. Ha nincs áramszünet, megismétel néhány betáplált udvarias szót. Ezt mondjuk haladásnak.

Többet várt Őry is, amikor belépett, láttam. Felálltam, de nem siettem elé, nem szokásom, az íróasztal felett nyújtottam neki kezet, amikor odalépett. Magabiztosnak látszott és fegyelmezettnek, csak akkor ült le, amikor visszaültömben mondtam, hogy foglaljon helyet. Magas, vékony, 50 és 60 közötti férfi volt, őszülő fekete hajjal, kis, lefelé hegyes bajusszal, és jól öltözött. Blézer, sötét nadrág, világos ing, bordó nyakkendő, bőr aktatáska. Fiatalosnak tűnt, olyannak, akinek eszébe se jut, hogy megöregedjen. Végigmértem, és éreztem, magabiztossága mellett is zavarja, hogy hozzám kellett jönnie. Nem tudta, hogyan szólítson meg, hogyan beszéljen hozzám, nem lehetett tapasztalata olyanokkal, mint én. Nem vagyok se államtitkár, se kertész, se lelkész, se sarki fűszeres.

„Mit tehetek önért, Őry úr?”

„Egyedül dolgozik?”

Bólintottam. Most mindjárt megkérdezi, miért nem tudtam jobban bebútorozni az irodámat, aztán feláll, és elmegy. Egy úr, egy néhány évtizeddel ezelőtti, magára sokat adó úr.

„A díszletek zavarják?”

Elvörösödött.

„Hát igen. Mászt vártam.” Aztán elmosolyodott: „Jó szeme van.”

„A munkámhoz tartozik.”

„Ez meg itt”, nézett körül, aztán vissza rám, „a munkahelye.”

Megint bólintottam. Vajon meddig ragozza tovább a zavarát?

Hirtelen elnevette magát, és hátradőlt a tonelliben.

„Találja meg a feleségem. Ezért jöttem. Ma negyedik napja, hogy eltűnt.”

„Csak úgy?”

Rántott egyet a nyakán, félrefordította a fejét, aztán ismét rám nézett:

„Nem jött haza. Nem telefonált, nem üzent, nem hagyott üzenetet. Ami engem illet: eltűnt.”

„Arra nem gondolt, hogy baja eshetett?”

„Már hallottam volna róla.”

„Ha magánál volt, vagy volt nála valami igazolvány. Van olyan is, hogy valakit leütnek és kirabolnak. A rendőrségen nem jelentette?”

Felhúzta egyik szemöldökét: „Kevés holmija tűnt el, de egy kevés eltűnt. Az egyik kis bőrönd is. Utánanéztam, amikor aggasztani kezdett, hogy nem jött haza, és semmi üzenet. A dolog nem a rendőrségre tartozik.”

„Szóval sejtette, hogy ilyesmi megtörténhet.”

Fejét rázta, de össze is szorította az ajkát.

„Mikor vette észre, hogy hiányoznak a felesége holmijai? Ne haragudjon, de nagyon szófukar. Tudnom kell a körülményekről, így arról is, hogy ön mire gondolt. Mikor mire. Mire először és mire később. Gyanakszik-e valamire, és ha igen, mire és miért.”

„Nekem csak az kell, hogy a nyomára találjon, hogy megtudjam, hol van, hol érhetem el. Ha el akart hagyni, miért így, szó nélkül. Nem, nem gyanakodtam. Majd húsz évvel fiatalabb nálam, de úgy éreztem, szeret, és jól kijövünk egymással.”

„Talán tévedett.”

„Elvállalja?”

„A díjam napi húszezer plusz költségek”, mondtam. „További információk nélkül nem tudhatom, hány napra lesz szükségem. Többnyire néhány nap elég. Attól függ, mennyi fogódzót kapok, és mekkora a szerencsém. Ha egy héten belül semmi nyom, ön dönthet, hogy mi legyen.”

„Remélem, nem lesz rá szükség”, sóhajtott.

„Örülnék neki”, igyekeztem megértő lenni.

Erre fel beszélni kezdett.

„A feltételei megfelelnek, Martyn úr. Örülnék, persze, és nem csak a pénz miatt, ha csak pár nap lenne, de azt is állom, ha pár hét lesz belőle. Rendőrségre őmiatta sem akarok menni. Most is érzem iránta, amit eddig. Persze nem csak azt, egy kicsit ismeretlenné is vált. Nem érzem úgy, hogy baja esett. Magabiztos, harminckét éves asszony, tud vigyázni magára, mindig fölhalálja magát.”

„Arra nem gondolt, hogy esetleg elrabolták, és váltságdíjra számítanak? Nem tudhatom ugyan, mi az ön vagyoni helyzete, de ránézésre nem rossz.”

„Keveset vitt magával, de vitt.”

„Ha ő tette.”

Megütődve nézett rám. Okos embernek látszott, de az a tapasztalatom, hogy a nagyon okos emberek gondolkodása is leblokkol, és csak bizonyos kényszerpályákon tud mozogni, ha érzelmi sokk éri őket.

„Azt gondolja, hogy...”

„Azt. Elrabolhatták a lakásukból, de el is küldhettek valakit az önök lakására, a legszükségesebbekért. Már előfordult. Ha hosszabb idővel számolnak, egyszerűbb,

mint a bevásárlás. Rádásul azt a látszatot keltheti, hogy elutazott valahova. Ön is várt pár napot.”

„Sok mindenre gondoltam, de erre nem.” Egy ideig hallgatott. „Ha úgy lenne, ahogyan mondja, már kellett volna üzenetet kapnom, vagy nem? Nem tudom, hogyan csinálják, csak olvastam róluk, no meg a mozi, de az mind kitalált dolog. Várának három napot?”

„Valószínűtlen”, bólintottam. „Igyekeznek rögtön üzenni, nehogy a hozzátartozó a rendőrségre menjen. Tulajdonképpen csak azért vetettem fel, mert kíváncsi voltam, gondolt-e ilyesmire, vagy mi másra, ha nem erre. Meglepte-e, hogy senki se kért váltságdíjat.”

„Már mondtam”, igazított helyre, „hogy ilyesmi eszembe se jutott, akkor pedig hogyan is lepődhettem volna meg. Most, hogy felvetette az elrablás lehetőségét, elgondolkoztat, miért nem gondoltam rá. Arra sem, hogy baja lett. Miért csak arra, hogy elhagyott. Mi másért néztem volna meg a holmijait? Egyébként nem vagyok vagyonos. Jómódú igen, vagyonos nem. Társtulajdonosa vagyok egy illatszer- és pipe-reáru-üzemnek, jól megy, de nem világmárka. Pár év alatt és jelentős tőke nélkül nem lehet betörni a nagypiacra. A kicsi pedig kicsi. A rendszerváltás után szereztem meg. Feltételezem, maga is csak azóta lehet magándetektív.”

Bólintottam. Vajon mit ért azon, hogy „megszereztem”? Mi lehetett Őry a szocializmusban? El-eljárszadozom azzal, gyakran és csak úgy futtában, hogy valaki, akivel dolgom van, mi lehetett akkor, pár éve, mihez alkalmazkodva viselkedik most. Ez néha eléggé rejtélyes. Ez az Őry, úgy tűnt, gyakran járhat Nyugaton, az öltözködése olyan, és kényelmes semlegességgel önöz, ahogyan urak teszik egymás között, a filmek szerint, Nyugaton. Úgy szoktam figyelni a tévében, mint az akváriumban a trópusi halakat.

„Gondolom, kér előleget”, nyúlt belső zsebébe.

„Ötvenezer”, mondtam. „Ha egy nap alatt megtalálom, visszaadom a többletet. Szükségem van egy megbízólevélre is, hogy feleség eltűnésének ügyében dolgozok. És kellene mindaz, amit feleségével kapcsolatban tud, és amire gyanakszik. Minden részlet a segítségünkre lehet”, tettem hozzá.

A cinkosságnak erre a jelzésére, hogy mi ebben együtt vagyunk és leszünk, felkapta a fejét. Reméltem is, de kíváncsi is voltam: jó tudni, milyen eszes a megbízó, azt is, mi az igazi szándéka. Voltak már rossz tapasztalataim.

„Jó orrom volt”, nézett rám Őry. „Megpróbálom elmondani, ami itt most futtában eszembe jut. Találja meg Borit, és minél hamarabb. Mi másért lennék itt?”

„Jöhetett másért.”

„Ne mondja”, kapta fel a fejét, féloldalasan, a profilja nem állt rosszul a blézerhez. És mintha tudta volna.

„Például”, vontam meg a vállam, „megölte a feleségét, és azért jött hozzám, hogy erről a lehetőségről elterelje a gyanút.”

„Ezt komolyan gondolja?”

„Akkor nem mondtam volna, hogy ebben együtt vagyunk.”

Felnevetett.

„Ha jól értem, arra céloz, nekem is meg kell tennem a magamét. Nemcsak én alkalmazom magát, maga is engem. Meg kell dolgoznom”, villant rám a szeme, „a saját pénzemért. Kolosszális”, nevette el magát ismét. „Na jó, belekezek. Kérdezzen. Maga a szakember.”

„Azt mondta az előbb, hogy jó orra volt. Mire gondolt, ha nem a vakszerencsére?”

„Már találkoztunk egyszer, százados elvtárs. Legalábbis akkor százados volt, Martyn százados. Régen volt, több mint húsz éve. Első feleségemet halálra gázolta valaki, végül ismeretlen maradt. Maga volt a beosztott nyomozó. Máshogyan néztem

ki, persze, és alig találkoztunk. Soványabb voltam, a bajuszra is csak az elmúlt években szoktam rá”, dőlt hátra a tonelliben. „Tudja, az angolok azt mondják: »He was sporting a moustache«, vagy talán csak írják, én biztos csak olvastam, onnan vettem az ötletet. Nem is tudom, hogyan kellene magyarul mondani, pedig angolul inkább csak olvasok. Érti?”

Megráztam a fejem.

„Valami olyasmit jelenthet, hogy kedvtelve viselem. És hát igen, játékos dolog, elszórakoztat. Szeretek is vele foglalatoskodni. Szóval régen volt.”

Nem tudtam eldönteni, mit jelent hirtelen közvetlensége. Felengedett-e, vagy forrányos. Mindenesetre meglepett, amit mondott, egy kicsit meg is zavart. Ha Óryre nem is, a nevére emlékeztem, ritka név. Halálos gázolás volt, senki se látta, a kocsit nem lehetett azonosítani. A nyomozást hamar lezártuk, főntről szóltak, ne vesztegessem rá az időt, csak a véletlen segíthet, az pedig túl sokba kerül. Hiába fürkésztem most Óry arcát, próbáltam elképzelni bajusz nélkül. Volt, igen, volt valami férfi, futólag láthattam, nem maradt belőle semmi. A nyomozás lezárásáról biztosan nem én tudattam, amúgy is írásban kell. Ő bezzeg emlékezett rám, neki esemény volt, nekem csak egy eset. Néztam, ahogyan ott ült velem szemben, jóképű férfi, magas homlok, merész orr, és a bajszával tetszelgett. Valamiféle cinikus szájalom fogott el. Egyik feleségedet megölték, gondoltam, a másik meg elhagyott. Ha igaz. Egy tarokk-kártyás jósnő vajon mit mondana rólad? Hát én miféle kártyákat rakathatok ki veled?

„Hogyan talált meg?”, kérdeztem. „A rendőrséget még kilencvenben otthagytam, mihelyst lehetett.”

„Emlékeztem a nevére.”

„Olyan jó benyomást tettem magára egy megoldatlan bünténnyel?”

„Rendes volt, így maradt meg bennem. Meg a neve. Van egy ilyen nevű festő. Nem rokonok?”

„Tudok róla, ismerem a nevét, ez minden.”

„Tulajdonképpen csak azért érdeklődtem maga után, mert tanácsot akartam kérni, hol találok egy megbízható és ügyes magánnyomozót. Aztán kiderült, maga is az lett. Hát kérdezzen, miben segíthetek.”

„Attól még nem lettem se megbízható, se ügyes, hogy irodát nyitottam.”

„Hagyjuk ezt, Martyn úr. Kérdezzen.”

A felesége pszichiáter, tudtam meg, harminckét éves, négy éve házasok. Megadta, hol dolgozik az asszony, magánpraxisa van, együtt bérel rendelőt kolléganőjével, aki egyben egyik legjobb barátnője. Megadta az apósa és a kolléganő telefonszámát, anyósa, Bori anyja már jó ideje halott. Megadta egy másik barátnő nevét is, a telefonját nem tudta, csak azt, merre lakik. Elmondta, hol lakott az asszony, amikor megismerkedtek, illetve ahogy kiderült, összeköltözésük előtt, csak később házasodtak össze. Hova járt egyetemre, mikor végzett. Egy évig kórházban dolgozott, ott ismerkedett meg azzal a kolléganővel, akivel együtt határozták el, hogy önállósítják magukat. Egyedüli gyerek, szeret festeni, akvarelleket; teniszezik, többnyire egy másik barátnővel, aki gyógyszerész, és egy külföldi gyógyszerállalatnál dolgozik, ez az, akinek nem tudja a telefonszámát. Arról keveset tudtam meg, kikkel volt vagy lehetett viszonya a házasságuk előtt. Amióta együtt vannak, mondta, nem volt mással kalandja, biztos benne, hogy nem volt. Kértem és kaptam is fényképet: csinos, barna hajú nő, enyhe mosollyal, szeme színe viszont meglepően kék. Nem, nem festi a haját. Nem lakozza a körmét, nem jár manikűröshöz. Fodrásza van, de Óry nem tudta, hol és ki, barátnője viszont szinte biztos, hogy tudja. Szeret öltözködni, nem veti meg az italt, nem drogozik, amennyire Óry tudja, sohasem tette. Megírtam a megbízólevelet, átvettem az előleget, megbeszéltük, másnap mikor kapom meg a többi pénzt.

Amikor egy jó negyedórával később elment, és magamra maradtam, végigfutottam, amit lejegyeztem. Nem volt túl sok, és keveset árult el a nőről, akit a férje Borinak hívott, a Borbála valóban szörnyű lett volna. Valami zavart, nem tudtam, mi. Elhittem, hogy aggódik a felesége miatt, hogy szereti, és fel van dűlva. Dühös is, megbántott is, nem igazán féltékeny, magabiztosabbnak tűnt annál, hogy komolyan vette volna felesége hűtlenségét. Kiegyensúlyozott volt a viselkedése, viszont nyilvánvalóan zavarta, hogy nem tudja, mi történt. És értettem, hogy nem akar a rendőrségre menni. Ki akar az első ijedtség után? A nyugalma mégis zavart, a szinte teljes kontroll. Akár megjárta magát, akár ilyen volt a természete. Az mindenképpen érdekelt, hogyan szerezte meg a gyárát. És úgy éreztem, valamiről hallgat a feleségével kapcsolatban, nem csak keveset mond róla. Böködni kell még.

Megtanultam, hogyan kell fülelni, jó iskola volt a rendőrség. Erre is. Hasznomra van, most érzem igazán, amikor annyira élvezem az önállóságot. Szabad vagyok, és nyomozhatok a magam szakállára és betévedt idegenek kontójára. Valamit valamiért, mondják. Meg azt, hogy a szabadságot nem adják ingyen. Nem is adják – vagy van, vagy nincs. Naponta meg kell szerezni, és az embertől is függ, hogy mennyi jut neki. Erre is a rendőrségnél jöttem rá. Hogy mindig és mindenütt vannak lehetőségek valamennyi szabadságra, még a magánzárkában is. Amire azért nem pályáznék.

Néhány telefon következett.

Elsőnek Kareszt hívom, kolléga volt a rendőrségnél, laza barát, de segítőkész, és ő ott maradt. Ami nekem jól jött, megkérhettem olyan információk kibányászására, amelyeket azelőtt magam is rutinszerűen megszerezhettem, most viszont már nem volt hozzáférésem. Mondom neki, remélem, ráér este egy sörre. Nem szeretek semmiről se beszélni telefonon. Általában van így, a beszédhez nekem kell az arc is, nemcsak a hanglejtés, de különösen amikor a rendőrségen hívom Kareszt, nem ott-hon; az „este egy sörre” a kód, hogy valamire kérem akarom. Ráér ma este, megbeszéljük, hétkor a szokott helyen, az ő szokott helyén.

Aztán a húgomat, Icát csörgetem meg a bankban, régen nem beszélünk egymással. Ritkán szoktunk, de tudom, olykor kell neki. Olyan is van, amikor nekem kell. Egyedül maradtunk, és én vagyok az idősebb, az én dolgom törődni vele. Velem úgyse lehet. Ezt fel is szokta róni nekem, anélkül hogy igazán aggódna. Abban maradtunk, a bankja után megiszunk egy kávé a Dérynében, a Krisztinánál, nekem könnyű odamenni busszal, neki meg villamossal a körtérről. Ahogy mondom „a Dérynében”, felvillan a vele srégen szemben sárgálló Krisztina-templom képe, nem tudom, miért; számomra fontos templom, pedig még sohasem voltam benne. Vagyok így helyekkel, az fontos, hogy ott legyenek, ahol vannak, megbízható a számomra adódó mindenségben. És van valami egyedi és jóleső hangulatuk is, aminek sose megyek utána, ki lehetne nyomozni talán, de minék. Úgy jó, ahogy van.

Hirtelen, mielőtt a következő telefonszámot pötyögném be, már kezemben a kagylóval, eszembe jut. Az a húsz év előtti autóbaleset, halálos gázolás. Hogy mi köze volt a templomhoz, nem tudom. Egy járókelő látta, hogy egy fehér Volkswagen, bogárhátú, ütötte el az asszonyt. Látta, de annyira az eseményre figyelt, meg sötét is volt, csak az utcalámpák égtek, hogy nem látta a rendszámablát. A kérdésre, honnan tudja, hogy fehér volt az autó, hiszen sötét volt, azt felelte, nem volt se vörös, se kék, se zöld, se barna, az mind sötétnek látszik az éjszakában, a nőt viszont világos Volkswagen ütötte el. Amikor felhívtam a figyelmét, hogy többféle „fehér” autó van, a gyöngyfehér mellett van tiszta fehér, de még a sárga szín is világos lehet az éjszakában, ráadásul akkor nem is olyan ronda, mint nappal, csak ez ellen az utolsó megjegyzésem ellen tiltakozott. Neki tetszenek a sárga autók, és abból is van több színárnyalat, márkaként más-más, egyiket-másikat ő sem szereti. Viszont ha a fehérből is többfélét csinálnak, pontosabbat nem tud mondani.

A memória hihetetlen dolog, az enyém biztos az. Jó, amire szükségem van, rossz memóriájú ember ne is menjen nyomozónak, de az enyém foltokban dolgozik, azt is mondhatom: szigetcsoportokban. Emlékezem arra is, hogy Kovács, a fölöttesem, egyenruhás férfivel jött hozzám, magasabb rangúval a Belügyből. Az a furcsa szokása volt, hogy beszéd közben meg-megfacsarodott az orra, mintha szándékosan csinálta volna. Pedig neurotikus kényszer lehetett, és megszokhatta már. Legalábbis nem látszott, hogy zavarja, az se, hogy rá-rámeredek. Még a szemével se vette tudomásul, úgy beszélt, mintha mi se történne, és valóban nem is történt semmi. Mindössze az, hogy most, húsz évvel később, szinte látom, mondanám, felejthetetlen volt, csak én húsz éven át úgy elfelejtettem, mint az első pelenkázást. Az orr-tornamutató külön produkció volt, még csak nem is kísérőzenéje annak, amiket mondott.

Titoktartást kért, egyelőre teljes titoktartást. A helyzet ugyanis különös, mondta. Az elütött asszony feljelentette náluk a férjét, hogy hivalkodóan ellenséges, rendszerellenes kijelentéseket tesz. Az nem tudhatott erről, ha viszont mégis, oka lehetett eltenni vagy eltetetni az asszonyt olyan jó helyre, ahonnan már nem hallja meg senki. Még vizsgálják az ügyet, mi vitte rá az asszonyt a férje beárulására, ritka eset, az indíték sokféle lehet. A Belügyet azonban, amennyiben helyes a gyanú, elsősorban az érdekli, hogy kitől tudta meg a férj a följelentést, ha tényleg az történt. Ki szivárogtatta ki. Még az is lehet, hogy ugyanaz a beosztott intézkedett az autóbalesetről is, szívésségből, ki tudja, miért. De ülhetett az autóban maga a férj is.

Tényleg furcsa ügy volt, nem is értem, hogyan feledkezhettem meg róla. Talán csak nem kapcsolom Őry nevéhez. De miért nem? Nem tudom, ahogyan sose tudtuk meg, ki ült abban a Volkswagenben. Sem azt, hogy tényleg feljelentette-e az asszony a férjét. Annyira bizarr volt az eset, arra gondoltam, talán csak a belügyesek fejében keletkezett az egész, a férjet akarták megvizsgáltatni. Ők tudták, miért. Akkoriban nem nézhettem utána, nem volt bejárásom, annyira nem is érdekelt. Tény, hogy a főnök hamar, nem emlékszem, milyen hamar, leállította a nyomozást, azzal, hogy van fontosabb ügy, az ilyen gázolókat nemigen kapjuk el, ha nem rögtön. Akkor csak a véletlen segít, ami igaz.

Hívom az asszony apját, megbeszéljük, felmegyek hozzá. Mindez némi magyarázkodás után, ki kell találnom valamit Őry kérésére, hogy ne aggódjon a kedves papa, vagy ő ne égjen le, ami nekem valószínűbbnek tűnt. Tény, hogy utálok az ilyen megjárásokat, mégse olyan szabad az ember, ha a megbízónak feltételei vannak, és ha elfogadom őket, ami tőlem függ. Hát hazudok valami köznapi marhaságot, vagy ha olyan a pasas, megmondom az igazat, és becsapom a megbízót. Ez nem volt a rendőrségnél, mindig hivatkozni lehetett arra, hogy parancsot hajtok végre, ami igaz volt, de az is, hogy tudtam, miért kaptam a parancsot.

Aztán hívom az asszony egyik barátnőjét, azt mondják, Londonban van egy konferencián, hívjam két nap múlva.

Maradt az utolsó telefon, a feleség furcsa nevű munkatársa, Zaits Tímea, a pszichiáter. A rendelőben kapom el, mondom, ki vagyok, és beszélni szeretnék vele, információra van szükségem Őrynéről, Kamarás Borbáláról, akivel együtt bérlik a rendelőt. Ez így jó hivatalosan hangzik, mégse megy könnyen, ő is tudni akarja, miféle információról van szó. Végül sikerül meggyőznöm, csakis előszóban mondhatom meg. Ez pofátlan időnyerési taktika, majd csak kitalálok valamit, van miből. Megadja otthoni címét, és mondja, mikor menjek. A hangja kellemes, az a fajta alt hang, amit szeretek. Egyszer még tanulmányt fogok írni a női hangokról, fogadkozom most is magamban, pedig tudom, hogy soha. Ha valaha írnék róluk, memoár lenne, teljesen személyes, nem fosztanám meg a hangokat se testüktől, se a velük járó egyéniségtől.

Az a helyzet, az állítólag tudományos, amit addig hiszek el, amíg nem jön egy újabb, hogy nincsen két egyforma alt hang, a hanglenyomat még biztosabban egye-

diesít, mint az ujjlenyomat, nekem pedig mindig a hang egésze tetszik, ahogyan egy bizonyos nő mond vele valamit. És ebben van valami rejtélyes. A női alt hang mind-egyik nő esetében egy kicsit más. A férfihangokkal sincsen másként, barátaim és ismerőseim hangját szinte mindig fölismerem, telefonon is. Hozzáhallok őt, pontosan. Viszont egy telefonon hallott ismeretlen hanghoz, amilyen ez a Tímea nevű nő, csak fantáziálni tudok, és többnyire teljesen téveseket: az illető, ha később látom, egészen másképpen néz ki. Egy nyomozónak ezt jó tudni. Fantázia nélkül nem megyek semmire, ha csak arra hagyatkozom, akkor se. A hang egészen más, mint a modor, éppen az kell, hogy a modoron átüssön a hang, ami egy bizonyos és egyetlen testből jön elő. A dolgok összetartoznak, csak sokszor nehéz megtalálni és összeilleszteni őket. Szóval nagyon kíváncsi voltam arra a nőre, akiből Zaits Tímea hangja szólt az elektromos dróton át a fülembé, ami ugye nemcsak a fülem volt, hiszen nem neki, hanem nekem tetszett.

Előveszem a Maróczyt, van még időm az Icával találkozásig, ilyenkor nekem egy-egy sakkjátszma újralejátszása a legjobb pihenés. Foglalkoztat és bevisz egy teljesen külön világba, az általam ismert és ismeretlen sakkjátszmák világába. Ahogyan nincs két egymással azonos alt hangú nő, nincsen két identikus sakkjátszma sem, újrajátszani persze lehet valamelyiket, ahogyan egy-egy nőt is, ami viszont más mutatvány, mert az is játszik veled, és a variációk száma nagy, a jellegük is sokféle lehet. A gyilkosság inkább a sakkhoz hasonlít, senkit se lehet kétszer megölni, a megöléshez vezető lépéseket pedig minden egyes esetben meg kell tenni.

Este Karezs már ott ült a bárnál, amikor beléptem. Ő akart oda menni, az ő törzshelye, és mivel kérni akartam valamire, nem erősködtem. Az a Király utcai kóceráj nekem messze túl füstös, és zajos is, ami persze nem baj, ha az ember azt akarja, hogy mások ne hallják, miről beszél.

Rendelek egy sört, kedélyeskedünk egy kicsit, ki hogy van, ki hogy nincs, milyen gyászos a magyar foci, mindig van olyan meccs, amitől sírni lehet, egy-egy vicc, ha valamelyikünk hallott újat, manapság ritka, kicseréljük történeteinket. Most is nevetve mondja: „Hát pajtás, amit tegnap megéltem, az is valami volt. Csak nem tudom, mi. Megyünk ki ketten a Dob utcába, valaki hívott, hogy a szomszédját napok óta nem látta, ami furcsa. Órákat szoktak beszélni egymással. A csöngetésre, kopogásra, a szokásos *Rendőrség, nyissák ki-re*: csönd. Nem utazott el? kérdem a szomszédot. Azt mondja, biztos nem, szólt volna. Egyedül él? kérdem. Amióta a felesége elhagyta, pedig az jó régen volt, egyedül, mint egy remete, csak itt az ötödik emeleten, nem az erdőben. Látott már olyat, remetét erdőben? kérdem. Azt mondja, nem, csak hallott róla, vagy olvasott. Jó régi lehetett a könyv, mondom, olyan remeték már nincsenek mifelénk, kihaltak. Végül beme gyünk a lakásba, tudod, ilyenkor van velünk valaki, aki kinyitja – szuper betörő lenne, lehet, hogy az is –, és mit találunk, egy hullát a nappaliban, a fotelben ül, a feje oldalra billent, a szemei felakadva. Nézzük, vizsgáljuk, nincs rajta egy karcolás sem. Nem tudjuk, mitől adta be a kulcsot, a laborból még nem jött eredmény, a lakásban semmi nyoma, hogy kirabolták volna. Na, mindegy, ez csak a bemelegítő. A kis szobában megvetett ágy, az egyik párnán egy urna. Képzeld, a felesége volt. Úgy hagyta el, hogy meghalt, ő meg, úgy látszik, nem akart megválni tőle. El tudod képzelni, éveken át így él, a szomszéd meg nem tud róla, pedig órákon át beszélnek egymással a gangon.”

Ha tévén látnám a szobát, ágyon a két párnát, az egyik az urnát, gondolom, éreznék valamit. Feltéve, hogy nem reklám, mondjuk valamiféle matrac vagy narancslé reklámja. Igen, narancslé is lehet, az a lényeg, felkeltse a figyelmed.

„De tudod, mi a teteje? Sose jönnél rá.”

„Próbálkozzak?”

„Sose jönnél rá”, rázza a fejét, nyúl a sör után, iszik, a pohár fölül kémlel, hangtalan röhögéssel.

„Valami távoli rokon”, mondom.

Felkapja a fejét, az arca maga a megtestesült rököny:

„Hát ezt honnan veszed?”

„A raktárból”, bökök a fejemre. „Állati dolgokat tudok előguberálni belőle.”

Egy eléggé részeg és toprongyos alak állít be, ülne mellénk, nincs hely szerencsére, de a csapos nem is szolgálja ki, rázza a fejét, és inti a kezével, hogy húzza el a csíkot, kifelé, az ajtón át.

„Téged is egyen meg a fene”, mondja a toprongy a csaposnak, „nagyon fenn hordod az orrod”, morog, aztán megfordul, és tényleg kimegy.

„De miért pont azt mondd, hogy rokon?”

Mentegetőzve nézek rá:

„Ez jutott eszembe, ne kérdezd, miért. Mindent én se tudhatok.”

Leteszi a söröspoharat a bárpultra, aztán visszaveszi, iszik, újra leteszi.

„Elképesztő. A feleségem nagybátyja, az anyja felől. Nem is tudtam, hogy létezik. Sohase beszélt róla. Annyi mást mondhattál volna.”

Egyetértek. Vannak ilyen véletlenek is, semmire se jók. Szerinte a tehetségem jele, én tiltakozom, nem hiszek a telepátiban, és azt se hiszem, ki lehetne nyomozni, hogyan juthatott eszembe, amit mondtam.

Végül megkérem arra, amiért jöttem: nézze meg, nem találtak-e egy Kamarás Borbála nevű nőt, Pesten vagy akárhol, esetleg egy névtelen harminc év körüli nő tetemét, és mutatom neki Őry feleségének a fényképét. Büntetlen, nincs a testén semmi különös anyajegy, visszamaradt heg vagy seb helye.

Amikor elválunk egymástól, már az utcán, még mindig csóválja a fejét, én pedig iszonyú tehetséggel azon gondolkodom, kivel kellene beszélnem először.

